

Ljudska univerza

Letos 24. januarja je bilo v naši ljudski univerzi zanimivo predavanje o vzgoji mladine. Predavatelj je imel namen, prikazati razliko med nekdanjo buržoazno-kapitalistično vzgojo in cilji, ki jih zasleduje naša današnja socialistična pedagogika. Predavatelj je s temeljito podprtimi argumenti dokazal, da nista dednost in okolje tista činitelja, ki že vnaprej določata otrokov razvoj, marveč da le konkretni življenjski pogoji in prirojene dispozicije usmerjajo otrokov duševni in tudi telesni razvoj. Govoril je tudi o novih smotnih vzgoje mladine v FLRJ in povdaril, da je težišče vzgoje na kvalitetnem pouku in sigurnem znanju učencev. Posebno pa je prikazal cilje, za katere smo se borili v času narodno-osvobodilne borbe in za katere se borimo danes, ko gremo z odločnimi koraki v socializem. Dobro se zavedamo Stalinovih besed: »Le veliki smotri rode veliko energijo«.

Predavanje je bilo slabo obiskano, kar je posledica nepravilne in nespretno organizacije od strani uprave ljudske univerze. Predavanja pa so se v celoti udeležili slušatelji administrativnega tečaja, ki so tudi živahno posegali v diskusijo. Prav je, da se mladina sama zanaša za novodobna vzgojna vprašanja in da postanejo jasni vzgojni smotri naše socialistične domovine.

Pisec članka v štev. 2 o uslužbencu »SAP«-a s podpisom Nace naj se takoj oglasi v našem uredništvu.

Radi zvišanja naklade sprejemamo nove naročnike.

Nadaljevanje o krompirju

teči potem, ko spravimo krompir z njive, oziroma potem ko popolnoma dozori, 8 do 12 tednov, da postane krompir popolnoma kaliv.

Večji del korenin razvije krompir do globine 31 cm, precejšen del pa sega tudi v večjo globino, in sicer do 1 m globoko ali še več. Korenine in živce nastajajo le v temi.

Krompir cvete belo, rdeče, rožasto, modro ali vijoličasto v raznih odtenkih. Barva cvetja je stalna sortna lastnost. Le pri malokaterih sortah se razvijejo iz cvetja jagodasti plodovi. V tem oziru je pri krompirju precejšnja raznoličnost. Imamo sorte, ki se pri njih cvetje niti ne razvije popolnoma, ampak že zgodaj odpade. Večina sort normalno odcvete, a ne napravi plodov, ker prašniki ne proizvajajo cvetnega prahu (peloda), ali pa se to zgodi le izjemoma. Take sorte je mogoče oploditi le umetno s tujim cvetnim prahom. Nekatere sorte pa normalno razvijajo prašnike in pestiče ter proizvajajo obilo jagod.

Sorte

Malokatera kmetijska rastlina ima toliko sort kakor krompir, saj jih je danes že več stotin. To izvira od tod, da nastane tako rekoč iz vsake rastline, ki jo vzgojimo iz semena, nova sorta. Današnje sorte krompirja so namreč križanci in če vzgajamo rastline iz semena križancev, nastajajo pri tem nove sestavne lastnosti.

Posamezne sorte se ločijo med seboj po zelo številnih zunanjih znakih in gospodarskih lastnostih, od katerih so najvažnejše te-le: barva cvetov, barva in oblika listov, barva stebel, rast in oblika grmov, oblika in velikost gomoljev, barva in površina kože, barva mesa, oblika in barva očes ter njih število, barva svetlobnih kali. Krompirjeve sorte moremo zbrati v glavne skupine po njih gospodarski porabnosti, po hitrosti zorenja in po barvi mesa.

Iz gospodarskih vidikov delimo sorte v jedilne ali namizne, gospodarske ali krmilne in industrijske.

Od namiznih sort zahtevamo predvsem, da so prav dobrega (odličnega) okusa, dalje, da imajo dosti debele ali vsaj ne predrobne gomolje s plitvimi očesi. Gomolji morajo imeti pravilno obliko, da jih moremo hitro lupiti in da gre malo v olupke. Jedilni krompir naj se dobro, t. j. hitro in enakomerno kuha in se ne sme razkuhavati. Meso bodi brez temnih lis ali peg, ki nastanejo pri nekaterih sortah med kuhanjem. Kako se krompir kuha, je najbolj odvisno od množine škroba in pa od razmerja med množino škroba ter beljakovin. Krompir, ki ima na en utežni del beljakovin manj kot 12 delov škroba, je špehat ali milnat in dober zlasti za solato. To lastnost imajo predvsem zgodnje sorte. Sicer je pa za splošno porabo v kuhinji krompir najboljši, ako pride na en del beljakovin 12—16 delov škroba.

(Dalje prihodnjik.)

Statut Ljudske mladine Jugoslavije

(Dalje)

72

Za vodstvo in pomoč organizacijam se ustanavlja pri centralnem komiteju Ljudske mladine Ljudske republike:

a) organizacijsko inštruktorski oddelk, b) oddelk za kadre, c) oddelk za propagando in agitacijo, d) oddelk za združništvo, e) oddelk za delo s šolsko mladino, f) oddelk za delo z Zvezo pionirjev, g) oddelk za delovne akcije, h) oddelk za fizikulturo in vojaško vzgojo mladine, i) finančni oddelk in j) obči oddelk.

Zaradi vzgoje mladine in skrbi za življenje mladine, bolj organiziranega sodelovanja mladine pri delih, sestavlja centralni komitej Ljudske mladine Ljudske republike na velikih republiških mladinskih delovnih akcijah štabe mladinskih delovnih brigad, štabi mladinskih delovnih brigad odgovarjajo za svoje delo centralnemu komiteju Ljudske mladine Ljudske republike.

Centralni komitej Ljudske mladine Ljudske republike ima pravico v soglasju s centralnim komitejem Ljudske mladine Jugoslavije ustanavljati nove in ukinjati obstoječe oddelke in odseke.

73

Centralni komitej Ljudske mladine Ljudske republike postavlja kontrolno komisijo, ki rešuje prošnje in pritožbe članov in organizacij Ljudske mladine Ljudske republike.

74

Nadzorna komisija ima nalogo nadzirati hitrost in pravilnost delovanja oddelkov centralnega komiteja Ljudske mladine Ljudske republike ter finančno in materialno poslovanje centralnega komiteja Ljudske mladine Ljudske republike. Komisija šteje 5 do 7 članov.

Nadzorna komisija odgovarja za svoje delo kongresu Ljudske mladine Ljudske republike.

XI.

Najvišji organ Ljudske mladine Jugoslavije

75

Najvišji organ Ljudske mladine Jugoslavije je kongres Ljudske mladine Jugoslavije. Centralni komitej Ljudske mladine Jugoslavije sklicuje kongres Ljudske mladine Jugoslavije najmanj enkrat v treh letih. Izredni kongres se lahko skliče po sklepu centralnega komiteja Ljudske mladine Jugoslavije, ali na zahtevo najmanj treh centralnih komitejev Ljudske mladine ljudskih republik. Centralni komitej Ljudske mladine Jugoslavije mora objaviti sklicanje in dnevi red kongresa najmanj dva meseca pred njegovim zasedanjem.

76

V primeru, da centralni komitej Ljudske mladine Jugoslavije ne skliče izrednega kongresa v času, ki ga predvideva Statut, imajo organizacije, ki so zahtevale sklicanje izrednega kongresa, pravico, sestaviti organizacijski komitej, ki bo imel pristojnost centralnega komiteja Ljudske mladine Jugoslavije v pogledu sklicanja kongresa.

Število delegatov za kongres Ljudske mladine Jugoslavije določa centralni komitej Ljudske mladine Jugoslavije.

77

Kongres Ljudske mladine Jugoslavije: a) se seznania s pismenimi poročili centralnega komiteja Ljudske mladine Jugoslavije in nadzorne komisije in o njih odloča;

b) določa splošno linijo dela in naloge Ljudske mladine, sprejema sklepe, ki so obvezni za vse članke organizacije Ljudske mladine Jugoslavije;

d) voli centralni komitej Ljudske mladine Jugoslavije in nadzorno komisijo;

78

Centralni komitej Ljudske mladine Jugoslavije vodi organizacijo v razdobju med dvema kongresoma in predstavlja Ljudsko mladino Jugoslavije tako v naši državi kot v inozemstvu.

Število članov centralnega komiteja Ljudske mladine Jugoslavije in nadzorne komisije določa kongres Ljudske mladine Jugoslavije.

Sestanek centralnega komiteja Ljudske mladine Jugoslavije sklicuje njegov sekretariat najmanj enkrat v šestih mesecih. Če sekretariat v določenem roku ne skliče sestanka centralnega komiteja Ljudske mladine Jugoslavije, ga lahko skliče najmanj tretjina članov centralnega komiteja Ljudske mladine Jugoslavije.

79

Za vodstvo organizacije med dvema sestankoma centralnega komiteja Ljudske mladine Jugoslavije voli centralni komitej Ljudske mladine Jugoslavije iz svojih vrst sekretariat. Sekretariat sestavlja predsednik centralnega komiteja Ljudske mladine Jugoslavije in 10 članov. Sekretariat organizira, pomaga in nadzira izvajanje sklepov kongresa Ljudske mladine Jugoslavije in centralnega komiteja Ljudske mladine Jugoslavije. Postavlja voditelje in člane oddelkov oblastnih pokrajinskih in centralnih komitejev Ljudske mladine ljudskih republik; imenuje redakcije listov in časopisov ter vodstva založniških podjetij centralnega komiteja Ljudske mladine Jugoslavije; dovoljuje odhod predsednikov okrajnih, mestnih, rajonskih in univerzitetnih komitejev, odhod članov in predsednikov komitejev velikih mest, članov oblastnih pokrajinskih in centralnih komitejev Ljudske mladine ljudskih republik.

80

Zaradi boljšega vodstva in večje pomoči organizacijam se ustanavljajo pri centralnem komiteju Ljudske mladine Jugoslavije:

a) organizacijsko inštruktorski oddelk; b) oddelk za kadre; c) oddelk za propagando in agitacijo; d) oddelk za delo s šolsko mladino; e) oddelk za delo s študentsko mladino; f) uprava za delo z Zvezo pionirjev; g) oddelk za delovne akcije; h) oddelk za fizikulturo in vojaško vzgojo mladine; i) oddelk za zveze z inozemstvom; j) finančni oddelk in k) obči oddelk.

Zaradi vzgoje mladine in skrbi za življenje mladine, bolj organiziranega sodelovanja mladine pri delih postavlja centralni komitej Ljudske mladine Jugoslavije na zveznih mladinskih delovnih akcijah štabe delovnih brigad. Ti štabi odgovarjajo za svoje delo centralnemu komiteju Ljudske mladine Jugoslavije.

Centralni komitej Ljudske mladine Jugoslavije ima pravico, da z ozirom na potrebe ustanavlja in ukinja obstoječe oddelke in odseke.

81

Centralni komitej Ljudske mladine Jugoslavije postavlja centralno kontrolno komisijo, ki rešuje prošnje in pritožbe članov in organizacij Ljudske mladine Jugoslavije.

82

Centralna nadzorna komisija ima nalogo nadzorovati hitrost in pravilnost delovanja oddelkov centralnega komiteja Ljudske mladine Jugoslavije ter njegovo finančno in materialno poslovanje. Ima 5 do 7 članov. Centralna nadzorna komisija odgovarja za svoje delo kongresu Ljudske mladine Jugoslavije.

XII.

Nagrade in kazni

83

Za zavestno delo in ustrezno izpolnjevanje nalog organizacije morejo biti organizacije in člani Ljudske mladine Jugoslavije pohvaljeni in nagradjeni.

Centralni komitej Ljudske mladine Jugoslavije predpisuje s posebnim Pravilnikom o nagradah pohvale in nagrade v organizaciji in način podeljevanja.

84

Za neizvrševanje nalog in kršenje Statuta organizacije more biti član Ljudske mladine kaznovan z opominom, z ukorom in strogim ukorom. Za delo proti načelom in interesom organizacije more biti član Ljudske mladine kaznovan z najtežjo kaznijo — z izključitvijo iz organizacije Ljudske mladine. Najtežjo kazen je treba uporabiti takrat, ko so bili zamenjani ostali vzgojni ukrepi.

S čiščenjem nedostojnih članov se organizacija Ljudske mladine učvrščuje in krepi.

85

Sklep o kaznovanju člana Ljudske mladine izda njegova osnovna organizacija. Sklep o strogem ukoru in o izključitvi člana Ljudske mladine iz organizacije je polnoveleaven šele po odobritvi višjega vodstva.

FIZIKULTURA

Akademija v Središču

V nizu telovadnih akademij, ki jih prirejajo telovadna društva našega okraja v okviru republiškega tekmovanja in akademijskih točkah, je priredilo TD Središče letos 30. januarja svojo društveno akademijo. Središče ima staro telovadno tradicijo, saj je že od nekdaj bilo eden najmočnejših centrov telesno-vzgojnih organizacij v našem okraju. Vendar je danes številčno stanje članstva majhno, ker se mladina ne vključuje v dovoljni meri v telovadno društvo, starejši telovadci pa se večinoma držijo postrani. Kljub tem zaprekam so pokazali člani TD Središča, da se z velikim veseljem in požrtvovalnostjo udeležujejo v telovadni organizaciji in so kot dokaz izvedli pred nabito polno dvorano, v kateri je bilo okoli 400 gledalcev, dobro uspešno telovadno akademijo.

V uvodnem govoru je predstavnik društva nakazal težave, ki jih telovadno društvo preživlja ter povabil navzočo mladino, naj se vključi v njihove vrste in tudi na polju telesne vzgoje doprine svoj delež k izpolnitvi naše prve in največje naloge petletnega plana.

Prvi so nastopili pionirji in pionirke z vajami z zastavicami, ki so določene za okrajni zlet. Najmanjši telovadci so izvedli svojo vajo strumno in zelo skladno. Mladinke so pokazale prosto vajo graditeljev proge »Ovdje je mladost«. Pri mladinkah je od lanskega leta v obvladovanju vaj in v izvajanju samem opaziti viden napredek. Nato so se enkrat nastopili pionirji in pionirke s krajšo prosto vajo domačega avtorja, ki so jo istotako izvedli na splošno zadovoljstvo. Mešana vrsta članov in članice je pokazala preskoke čez kono. Izvajanje je nekoliko oviral premajhen prostor, vendar smo videli nekaj lepo izvedenih preskokov, potrebno bi bilo le polagati večjo paznjo na držo nog. Članska vrsta je nastopila na drugo. Pri tej točki se je posebno jasno pokazalo pomanjkanje mlajšega naraščaja pri moških telovadcih. Na drugo so nastopili samo starejši telovadci, ki jim gre vse priznanje, da so po svojih moških pripomožki k uspehu akademije. Pokazali so, da so imeli nekaj veliko znanja in sretnosti, vendar jim zaradi pomanjkanja treninga ni vedno vse uspelo.

Za neizvrševanje sklepov organizacije more biti voditelj Ljudske mladine kaznovan z začasno izključitvijo iz vodstva. Voditelju izreče kazni višje vodstvo.

86

Kaznovani član Ljudske mladine ima pravico, da se pritoži vsakemu vodstvu. Vstevši tudi Centralni komitej Ljudske mladine Jugoslavije in kongres Ljudske mladine Jugoslavije.

XIII.

Imetje in finančna sredstva Ljudske mladine

87

Viri finančnih sredstev Ljudske mladine so: članarina, dohodki od tiska, raznih publikacij ter mladinskih podjetij, dohodki prireditelj razstav in podobnega, razni denarni in drugi prispevki.

88

Vsi člani Ljudske mladine plačujejo članarino v višini, ki je določena s Finančnim poslovnikom centralnega komiteja.

Finančno poslovanje vseh organizacij in vodstev se vodi na osnovi Finančnega poslovnika centralnega komiteja Ljudske mladine Jugoslavije.

89

Sleherno vodstvo Ljudske mladine odgovarja svoji organizaciji in višjim vodstvom za pravilno poslovanje z imetjem in finančnimi sredstvi Ljudske mladine.

XIV.

Organizacije Ljudske mladine v Jugoslovanski armadi

90

Organizacije Ljudske mladine v Jugoslovanski armadi se organizirajo in delajo na osnovi Statuta.

XV.

Zveza pionirjev

91

Zaradi pomoči pri vzgoji otrok snuje Ljudska mladina organizacije Zveze pionirjev in jih vodi. Odreja svoje najboljše člane za delo s pionirji.

Organizacije Ljudske mladine morajo vsakodnevno skrbeti za delo pionirske organizacije. S sodelovanjem z množičnimi ljudskimi organizacijami in posvetovalnimi organi ljudskih oblasti si Ljudska mladina prizadeva, da dobi od teh organizacij in ustanov polno pomoč pri vzgoji članov Zveze pionirjev pri zagotavljanju materialnih sredstev za delo organizacije Zveze pionirjev — pionirskih domov, postaj mladih prirodoslovcev in mladih tehnikov, taborišč, letovišč, železnice in drugega.

Centralni komitej Ljudske mladine Jugoslavije in centralni komiteji Ljudske mladine ljudskih republik izdajajo liste in literaturo za Zvezo pionirjev.

zaradi oslabiljenje postave ni moglo pokazati običajne igre, medtem ko so Ptujčani predvedli precej dobro igro, kateri se je poznal sistematični zimski trening. Sigurno je, da bodo sčasoma postali nevaren nasprotnik TD Središča, ki v pretekli sezoni v okraju ni imelo resnega konkurenta. Pri Središču je bil najboljši Panič, pri Ptujju pa Požlep.

NOGOMET

SD Miličnik Ptuj je igral v nedeljo prijateljsko nogometno tekmo s SD Miličnikom iz Trboveli. Po boljši igri v obeh polčasih je zmagal SD Miličnik Ptuj z rezultatom 6:2.

ORODNA TELOVADBA

V našem okraju imamo nekaj društev, ki imajo vse pogoje za kvalitetni dvig svojih orodnih telovadcev, ker imajo odgovarjajoče prostore, glavna orodja in tudi že nekaj izvežbanega kadra. Zato je sklenila Telovadna zveza Slovenije prirediti v Ptujju okrajne predelave orodnih vaj, ki bi se vršile po dogovoru enkrat ali večkrat mesečno pod vodstvom zveznega inštruktora. Na teh predelavah bi se vezbale prvine in vaje, ki so določene za letošnja okrajna in republiška tekmovanja ter se vzgajali novi kadri za poučevanje in populariziranje orodne telovadbe v naših društvih. Zaenkrat bi predvsem prišli v poštev telovadci iz Ptujja, Ormoža, Središča, Markovcev in Strnišča, kjer imajo že kolikor toliko urejene telovadnice in orodje. Prva predelava vaj za člane se je vršila v nedeljo, dne 6. februarja, ob 8. uri zjutraj v telovadnici TD Ptujja v »Mladiki«. Pozivamo vsa imenovana društva, da sigurno pošljejo svoje telovadce, ki že imajo nekaj znanja v orodni telovadbi in bi se želeli izpopolniti. V poštev pridejo mladinci in člani, za članice in mladinke bo predelava vaj na kasnejši termin. Okrajni telovadni odbor bo razpisal za okrajno prvenstvo v orodni telovadbi prehodni pokal. Vaje za to tekmovanje se boste najlažje naučili na omenjenih predelavah. Zavedajte se važnosti predelave za dvig orodne telovadbe pri nas in pridite vsi! Vabljeni so seveda tudi telovadci ostalih društev. Predelava vaj bo končana do 11. ure, tako, da se boste lahko vrnili s predpol-danskimi vlaki domov. Stroške prevoza nosijo društva. OTO Ptuj.

Šah

Z mladinskega turnirja za prvenstvo Slovenije med 15. in 30. januarjem 1949 v Mariboru je odnesel 16-letni Podkrajšek Janez iz Ptujja zmago in postal s 13 točkami mladinski šahovski prvak Slovenije za leto 1949.

Za izobrazbo ljudi naše vasi

Polenšak, febr. 1949. Ker sovražimo zaostalost, se nas je 31 moških in 13 žensk vpisalo v izobraževalni tečaj kot redni slušatelji. Za predavanja v torkih in petkih popoldne porabimo po 4 ure. Zelo nas zanima predmet iz kmetijstva, pa nimamo za to predavatelja. Če nam ne bo nikdo pomagal, bomo naprosili enega izmed naših učiteljev. Par tečajnikov se le počasi zresnue. Ko se bodo zavedli, da je izobrazba največje bogastvo, pri predavanjih ne bodo ovirali slušateljev in predavateljev.

Na tečaju v Ptujju

Stoperice, febr. 1949. Tov. Adolf Franc se je kot poročevalec za finance KLO Stoperice udeležil letos januarja v Ptujju okrajnega tečaja poročevalcev za finance. Z zanimanjem je sledil predavanjem in diskusijam o našem finančnem gospodarstvu, da bi si pridobil čim več znanja za izvrševanje finančnih nalog na področju našega KLO. V znak priznanja za uspeh na tečaju in vzpodbude za praktično in pravično delo na terenu je prejel za nagrado knjigo »V. kongres KPJ«. V raznih vprašanjih se bomo sedaj pogosteje obračali k njemu po pojasnila in mu pomagala izvrševati naloge finančnega plana našega področja in države.

Prešernova knjižnica bo že letos novembra izdala za leto 1950 svojim naročnikom delno ilustrirane knjige:

1. Koledar Prešernove knjižnice za l. 1950.
2. Spomini na partizanska leta. IV. knjiga.
3. Iljin-Segal, Kako je človek postal velikan. I. knjiga.
4. Ivan Cankar, Na klancu in druge zgodbe.
5. Jack London, Železna peta.

Sprejemanje naročnikov se bo vršilo samo do 1. maja 1949. Naročila z din 65.— prevzamejo poverljivi Vašega okoliša ali Podružnica slovenskega knjižnega zavoda v Ptujju.

OBVESTILO

Mestni odbor ZB NOV obvešča vse svoje člane, da se bo vršil redni letni občni zbor dne 16. februarja ob 18. uri v prostorih MLO-ja.

Dnevni red občnega zbora je sledeči:

1. Otvoritev;
2. Izvolitev delovnega predsedstva;
3. Izvolitev zapisnikarja in dveh overovalcev;
4. Izvolitev kandidacijske komisije;
5. Poročilo predsednika, tajnika in blagajnika;
6. Poročilo nadzornega odbora;
7. Razrešnica staremu odboru;
8. Volitve novega odbora;
9. Plan dela za leto 1949;
10. Predlogi in sklepi;
11. Slučajnosti.

Pozivamo članstvo, da se občnega zbora polnoštevilno udeleži.

Odbor.